
Näkökulma

Prologi – puheviestinnän vuosikirja 2020

66–73

<https://doi.org/10.33352/prlg.99418>

Matkapuhelinaddikti – sisäänpäin kääntynyt ”näpyttelijä” vai viestinnällinen moniosaaja

Tuula-Riitta Välikoski

FT, HM, dosentti

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta,
Tampereen yliopisto

tuula-riitta.valikoski@tuni.fi

Debra L. Worthington

PhD, Professor

School of Communication and Journalism,
Auburn University

worthdl@auburn.edu

Margarete Imhof

Professor, Dr.

Department of Psychology in Education,
Johannes Gutenberg-Universität Mainz

imhof@uni-mainz.de

Shaughan A. Keaton

PhD, Instructor

Ashland University

skeaton@ashland.edu

Älypuhelinriippuvuudesta on valtavasti tutkittua. Yllättävää ei ole, että matkapuhelin- tai älypuhelinriippuvainen henkilö käyttää puhelintaan jatkuvasti ja usein kuvitellen, että jää muuten jonkun merkittävän tiedon tai kokemuksen ulkopuolelle. Hän koskettelee ja näpyttelee puhelintaan kuitenkin myös ilman varsinaista käyttötarkoitusta. Pitkään on jo tiedetty, että addikti voi jopa voida pahoin ja masentua, jos puhelimen käyttö häneltä kielletään (De-Sola Gutiérrez, Rodríguez de Fonseca, & Rubio, 2016). Puhelinriippuvaisuus on aikaansaanut

myös lasten masentumista ja ahdistuneisuutta, josta asiasta esimerkiksi Suomen Mielenterveysseura on huolestunut. Pitkään jatkunut addiktio vaikuttaa käyttäjän aivotoimintaan tuottaen sekä fysiologisia että mentaalisia ongelmia (Herrero, Uruena, Torres, & Torres, 2017; Shoukat, 2019). Näin älypuhelinaddiktiosta seuraavalla ongelmakäytöllä on yhteyksiä esimerkiksi käyttäjänsä opiskeluun, työ- ja perhe-elämään (Duke & Montag, 2017; Kuznekoff & Titsworth, 2013; Kuznekoff, Munz, & Titsworth, 2015; Mantere & Raudaskoski, 2015). Työ-, opiskelu-

ja perhe-elämä ovat täynnä erilaisia vuorovaikutustilanteita, joissa ongelmakäyttäjä vaikuttaa läsnäolollaan kanssaviestijöihin. Tiedetään, että jo 2–3-vuotias lapsi osaa ilmoittaa selkeästi, milloin vanhemman huomio on liiaksi kiinni matkapuhelimessa. Tiedetään myös, että erityisherkkä tyttö- tai poikaystävä lopettaa seurustelusuhteen lyhyeen, jos seurustelukumppanin puhelin on jatkuvasti näkyvillä yhteisessä ruokapöydässä (Worthington, Imhof, Keaton, & Välikoski, 2016). Myös empaattisuuden kokemus tai nautittavat keskustelut ovat yhteydessä kanssaviestijän puhelimen esilläoloon (Dwyer, Kushlev, & Dunn, 2018; Misra, Cheng, & Genevie, 2016).

Viime mainitut tutkimukset liittävät matkapuhelinaddiktion sosiaalisiin normeihin ja käyttäjän viestinnälliseen osaamiseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Tätä osaamista voidaan tarkastella vuorovaikutusosallistumisen ja keskusteluerkkyyden käsitteillä. Molemmat käsitteet ovat peräisin jo 1980-luvulta ja edelleen runsaasti tutkittuja. ”Vuorovaikutusosallistumisen” (*interaction involvement*) termi kehittyi aikoinaan kuvaamaan sitä ilmiötä, miten henkilöt prosessoivat kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa tuottamaansa tietoa osallistuen samanaikaisesti kyseiseen vuorovaikutukseen. Ilmiö koostuu kolmesta dimensiosta (Cegala, 1981): ”tarkkaavaisuudesta” (*attentiveness*), ”havainnoinnista” (*perceptiveness*) ja ”reagoivuudesta” (*responsiveness*). Tarkkaavaisuudella kuvataan sitä, miten valmiina ja läsnä olevasti osallistutaan, havainnoimalla etsitään sanomien merkityksiä ja reagoivuudella tehdään osallistuminen myös muille havaittavaksi. Vuorovaikutusosallistumisen dimensiot, erityisesti tarkkaavaisuus ja havainnointi liittyvät myös kuuntelemisen kognitiiviseen ulottuvuuteen. Vuorovaikutusosallistumista mitataan jatkumolla korkean ja matalan tason osallistujat. Matalan tason osallistujan on hankala sekä seurata että osallistua

vuorovaikutukseen, kun taas korkean tason osallistuja on havainnoiva, tarkkaavainen ja reagoiva. Käsitettä on aiemmin tutkittu yksilön piirteenä ja osaamisena, mutta nykyisin sen ymmärretään myös yksilön osaamisen osalta rakentuvan siinä vuorovaikutuksessa ja myös rakentavan sitä vuorovaikutusta, jossa osallistuminen tapahtuu (Worthington, 2018b, s. 323–324). Samoin käsitettä tutkitaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen lisäksi esimerkiksi erilaisissa medioiduissa ympäristöissä kuten sähköposti-, matkapuhelin- ja onlinekeskusteluissa (Nguyen & Fussel, 2016; Pan, Feng, & Wingate, 2017; Sun, Hullman, & Wang, 2011).

Keskusteluerhkät henkilöt ovat puolestaan tietoisia keskustelun sisällöstä ja sen suunnan vaihdoksista, he osaavat tulkita sekä sanallisia että sanattomia vihjeitä ja he ovat kognitiivisesti joustavia. Erittäin keskusteluerhkät henkilöt muistavat asioita keskustelussa hyvin, heillä on kykyä identifioida sanomien merkityksiä, he nauttivat keskusteluista ja he osaavat havainnoida myös muille keskustelukumppaneille mielihyvää tuottavia asioita. Keskusteluerkkyyden lisäksi yhdistetty esimerkiksi itsetuntoon, empatiaan ja kognitiiviseen kompleksisuuteen (Chesebro & Martin, 2003; Daly, Vangelisti, & Daughton, 1987). Myös keskusteluerkkyyttä on mitattu korkea-matalajatkumolla. Korkean keskusteluerkkyyden on havaittu olevan yhteydessä joihinkin viestinnän motiiveihin, kuten esimerkiksi nautintoon ja rentoutumiseen (Hosman, 1991). Keskusteluerkkyyden ja vuorovaikutusosallistuminen kytkeytyvät myönteisesti toisiinsa, vaikka esimerkiksi kummankin kulttuurinen testaus on vielä kesken. Molemmat ovat kuitenkin viestinnällisen osaamisen ulottuvuuksia ja niihin sisältyy myös kuuntelemisen elementtejä (Worthington, 2018a, 236).

Tähän teoreettiseen yhdistelmään sijoittuu näkökulmatekstimme pohdinta ja kiinnostus:

Millaista on matkapuhelinaddiktin viestinnällinen osaaminen, jos hänen ongelmakäyttönsä eri vuorovaikutustilanteissa on yhteydessä sosiaalisiin normeihin ja kansaviestijöiden kokemuksiin tutkituilla tavoilla?

Tilanne kolmessa maassa

Lähdimme kartoittamaan tilannetta opiskelija-aineistoillamme kolmesta eri maasta. Menetelmänä oli vastaajien käsityksiin perustuva onlinekysely ensimmäisen ja toisen vuoden viestinnän opiskelijoille. Arvelimme kartoituksessamme, että matalan vuorovaikutusosallistumisen arvon omaava henkilö häiriintyisi samanaikaisesta puhelimen käytöstään ja kansaviestijöidensä huomioimisesta, kun taas korkean vuorovaikutusosallistumisen arvon omaava henkilö yrittäisi selvittää tarkoituksenmukaisesti molemmista. Koska tarkkaavaisuus- ja havainnointidimensiot ovat yhteydessä toimijan reagoivuusdimensioon ja ovat välillisesti siitä nähtävissä, olimme kiinnostuneita juuri tästä dimensiosta. Samoin halusimme selvittää, millaisissa tiloissa ja tilanteissa matkapuhelinaddikti rikkoi sosiaalisia normeja. Tarkemmat menetelmälliset valinnat ja määrälliset tutkimustulokset ovat saatavissa kirjoittajilta.

Tulokset yllättivät meidät täysin ja kokonaisuudesta vahvasti vielä opiskelijajoukkomme laajuus ja valintojen yhtenäisyys eri maissa. Näytti nimittäin siltä, että matkapuhelinriippuvuudesta ei voinut juurikaan päätellä käyttäjän viestinnällistä osaamista. Vetäytymistä lukuun ottamatta, eivät riippuvuuden muut kuvaajat olleet yhteydessä vuorovaikutusosallistumisen reagoivuusarvoihin. Sen sijaan addiktiolla oli yhteys keskusteluherkkyiden muisti- ja nautintoulettavuuteen. Riippuvuudesta voitiin kuitenkin päätellä, että ongelmakäyttöä ilmeni sellaisissa paikoissa ja tilanteissa, joissa sosiaalisten normien näkökulmasta katsottuna

puhelimien käyttö ei olisi suotavaa tai olisi jopa kiellettyä.

Kyseinen ongelmakäyttö riippuvuuden seurauksena on ilmeistä, kun muistetaan, että älypuhelimien mahdollistama nettiriippuvuus voidaan rinnastaa peliriippuvuuteen sen kontrolloinnin mahdottomuutena pelaamisriippuvuuden tapaan (Leung, 2007). Jo Bianchi ja Phillips (2005) huomasivat puhelinaddiktin omaavan samantyyppisiä oireita kuin alkoholiriippuvaisella on, tosin ei-päihteisenä käyttäytymisenä. Näin addikti esimerkiksi peittelee läheisiltään runsasta puhelimen käyttöään. Riippuvuuden muita kuvaajia ovat vetäytyminen muusta kuin puhelinkontaktista, työnteon tehottomuus ja ”hukassa olemisen” tunne ilman puhelinta. Kaikki mainittu taustoittaa myös kartoituksemme havaintoja. Addikti käytti puhelintaan varsin runsaasti kahviloissa, luennoilla, kirkoissa seurakunnallisissa toimituksissa, elokuvissa ja teattereissa. Samoissa paikoissa ilmeni myös vetäytymistä muusta kuin puhelinkontaktista, hermostumista, hukassa olemisen tunnetta ja yleisesti vaikeutta olla ilman puhelinta. Addiktin puhelimen käyttö oli sen sijaan varsin kohtuullista puistoissa, julkisissa kulkuvälineissä tai jalkakäytävillä.

Puhelimen käyttö näytti määrittyvän ongelmalliseksi tilanteissa, joissa oli useita läsnä olevia, joissa oli toiminnalle ja osallistujien väliselle vuorovaikutukselle jotkut säännöt, etenemisen järjestys ja paikoin jopa kiello matkapuhelimen käyttöön. Tällaisia tilanteita ja tiloja olivat luennot luentosaleissa, seurakunnalliset tapahtumat kirkoin tiloissa, elokuvat ja teatterit. Addikti oli siis kiinni puhelimeensa tilanteissa, joissa kasvokkainen vuorovaikutus olisi todennäköistä, jollakin tavalla säädeltyä ja käyttäjän hermostuneisuus ja hämillään oleminen mahdollisia. Näin ollen säädellyn kasvokkaisen vuorovaikutuksen todennäköisyys ja mahdollinen kiello

puhelimien käyttöön kasvattivat ongelmakäyttäjän riippuvuutta puhelimestaan. Säädelyyn vuorovaikutustilanteeseen voi liittyä myös erilaista jännittyneisyyttä, joten tutkimustukea havainnoille tulee Kuznekoffin ym. (2015) sekä Martinottin, Vilellan, Di Thienen, Di Nicolan ja Brianin (2011) tutkimuksista, joiden mukaan addikti mieluummin viestittelee kuin on kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa. Lisäksi ongelmakäyttö on liitetty ujouteen, itsemonitorointiin ja neurotismiin, jotka saattavat kuvatuissa vuorovaikutustilanteissa vahvistua (Billieux, 2013). Kiinnostavasti kuitenkin addikti oli kohutuullinen puhelimen käyttäjä puistoissa, julkisissa kulkuvälineissä tai jalkakäytävillä, joissa puhelimen käyttö äänekkäitä puheluita lukuun ottamatta ei välttämättä enää muutenkaan määriy ongelmakäytöksi. Kulkuvälineet, jalkakäytävät ja puistot ovat lisäksi ympäristöjä, joissa liikutaan tai siirrytään paikasta toiseen eikä henkilöiden välinen kasvokkainen vuorovaikutus ole niissä yhtä todennäköistä kuin edellisissä paikoissa. Näyttääkin yleisesti siltä, että addikti on puhelimestaan ikään kuin ”varattuna”, jotta hän välttyy kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta ja pääsee vetäytymään jännittävistä tilanteista. Vetäytyminen ja puhelimesta kiinnioleminen voivat myös olla ongelmakäyttäjän keinoja siirtyä julkisesta tilasta, jota esimerkiksi kirkot, teatterit ja elokuvat edustavat, omaan, yksityiseen tilaansa. Tutkittua nimittäin on, että julkisen ja yksityisen tilan raja on matkapuhelinvuorovaikutuksen yleistymisen myötä hämärtynyt, joten oman toiminnan ei välttämättä katsota julkisessakaan tilassa vaikuttavan muihin läsnä oleviin (Ling & McEwen, 2010; Sundar, Dou, & Lee, 2013). Lukuun ottamatta puheluita, puhelimesta kiinni oleminen on usein myös äänetöntä, joten käyttäjä voi kuvitella sen sopivan tilanteeseen myös sosiaalisesti mahdollisista puhelinkelloista huolimatta.

Aiemmat tutkimukset kertovat myös riippuvuuden ja ulospäinsuuntautuneisuuden välisestä yhteydestä (Bianchi & Phillips, 2005), jota havaintoa kartoituksemme ongelmakäytön yhteys keskusteluherkkyuden Nautinto-ulotuvuuteen selvästi tuki. Kyseinen yhteys ei toisaalta ole mitenkään yllättävä, koska riippuvuusilmiö liitetään jo lähtökohtaisesti johonkin addiktille nautintoa ja mielihyvää tuottavaan ärsykkeeseen. Mielihyvää taas on yksi yleisistä keskinäisviestinnän motiiveista ja tähän samaan motiiviin myös keskusteluherkkyuden on todettu olevan yhteydessä.

Ongelmakäyttö, sosiaaliset normit ja tulosten ymmärrettävyys

Riippuvuudesta seurasi ongelmakäyttöä, josta taas aiheutui sosiaalisten normien rikkomisia. Vaikka matkapuhelinvuorovaikutus on yleistynyt, perustuvat sosiaaliset normit usein vielä kasvokkaisen vuorovaikutuksen tilanteisiin. Tosin aiemmin tarkka tilanteessa läsnä olevien huomiointi ja julkisen vs. yksityisen tilan ymmärrys on matkapuhelimen myötä lieventynyt (Ling & McEwen, 2010; Sundar, Dou, & Lee, 2013). Matkapuhelinvuorovaikutuksen ongelmat syntyvät silti usein siitä, että käyttäjän ympärillä olevat kanssaviestijät joutuvat huomamaan seurassaan olevan käyttäjän mentaalisen poissaolon. Ilmiöstä seuraa kanssaviestijöiden osittainen tai kokonaan huomiotta jättäminen, johon kanssaviestijät suhtautuvat kielteisesti (Klimmt, Hefner, Reinecke, Rieger, & Vorderer, 2018). Suhtautuminen on ymmärrettävää, koska huomatuksi tuleminen seurassa on tyytyväisen suhteen perusta lähes kontekstista ja jopa kulttuurista riippumatta (Hargie, 2017; Herrero ym., 2017). Kyseistä voimakasta, kielteistä suhtautumista on selitetty puhelinkontaktin hegemonialla. Tällöin puhelimen käyttäjä keskittää huomionsa puhelinkontaktiin ignoroiden lähellä olevan kanssaviestijän, joka kuitenkin voi

seurata käyttäjän puhelinkontaktia (De-Sola Gutiérrez ym., 2016).

Matkapuhelinriippuvuutta on verrattu yleisemmin ärsyke-kontrollihäiriöön, jolloin puhelimestaan riippuvan on vaikea kontrolloida sen käyttöä. Tällöin addikti ei ehkä näe toimintansa yhteyksiä myöskään vuorovaikutusosallistumiseensa, joka tieto saattaa taustoittaa tuloksiamme. Keskusteluherkkyyttään hän sen sijaan addiktiollaan taustoittaa. Vaikka työnteon tehotomuudesta, laitteen kontrolloimattomuudesta, käyttäjän levottomuudesta ja hukassa olemisen tunteesta ei voitu päätellä käyttäjän vuorovaikutuksellista osallistumista ja viestinnällistä osaamista, niillä kaikilla oli yhteys käyttäjän keskusteluherkkyyteen. Edellä käsiteltiin jo nautinnon ja muistin yhteyttä. Suurin yhteys oli kuitenkin vetäytymisellä. Ilmeistä on, että jos keskustelussa ei ole mukana, ei keskusteluherkkyyttäkään voi kehittyä. Toisaalta vastaajajoukossamme lienee keskusteluherkkyydeltään sekä korkean että matalan arvon omaavia opiskelijoita. Näin ollen aiemmat tutkimustulokset korkean keskusteluherkkyyden yhteydestä sekä kognitiiviseen kompleksisuuteen että kognitiiviseen joustavuuteen olivat läsnä kartoituksessamme. Tällainen addikti voi hyvin selvittää sekä puhelimesta kiinniolemisestään että läsnä olevien huomioimisesta. Kuitenkin, mikäli addiktin puhelimesta kiinnioleminen tarkoittaa puhelua ja läsnä on muita henkilöitä, vaarantuu sekä heidän itsensä, että ympäristönsä yksityisyys. Tällöin puhelimen käyttäjä todennäköisesti tasapainoilee Petronion (2009) tiedoin ja kehittää erilaisia tapoja säädelläkseen yksityisyyttään; onhan reagoivuudella ja itsestä kertomisella myönteinen yhteys (Umphrey ym., 2008). Kyseiset tavat, kuten siirtyminen toiseen paikkaan, äänen heikentäminen tai myöhemmin aiheeseen palaaminen tuskin voivat olla vaikuttamatta käyttäjän osallistumiseen muuhun, ympärillä olevaan vuorovaikutukseen. Li-

säksi, mikäli käyttäjä on kiinni puhelimestaan, häiriintyy myös hänen läsnä olevien kuuntelemisensa, koska molemmat toiminnot vaativat keskittymistä, ja usein myös kognitiivista sisällön erottelua (Worthington, 2018b). Toisaalta on jo pitkään arveltu, että digitaalisen vuorovaikutuksen ansiosta ihminen oppii nopeasti vastaamaan erilaisiin ja yhtäaikaisiin viesteihin tullen siten myös sosiaalisesti aiempaa taitavammaksi ja jopa poliittisesti aktiivisemmaksi (Davidson, 2011; Shaul-Cohen & Lev-On, 2020).

Sosiaaliset normit nähdään kuitenkin muuttuvina, ja näin on erityisesti matkapuhelinvuorovaikutuksessa, joten tulokset voivat asettaa myös luontevaan valoon. Matkapuhelin kuuluu päivittäiseen vuorovaikutukseen eikä sellaisenaan automaattisesti vaikuta käyttäjänsä viestinnälliseen osaamiseen tai riko sosiaalisia normeja (Ling, 2012). Viimeaikainen globaali koronapandemia on myös suorastaan edellyttänyt älypuhelimien aktiivista käyttöä, joten erityinen addiktio siihen on saattanut olla vaikeasti havaittavissa. Ajatus älypuhelimien olevan arjen sujuvoittaja saa tukea affordanssiajattelusta, jossa matkapuhelin nähdään nykykontaktien jatkeena ilman erityisarvoa varsinkin tilanteissa, joissa kaikki samanaikaisesti käyttävät matkapuhelintaan. Tällöin käyttö ei riko yhteisiä sosiaalisia normeja eikä määrity ongelmakäytöksi. Esimerkkinä tästä ovat teinit istumassa samassa tilassa ”näpyttelemässä” kukin samanaikaisesti omaa puhelintaan. Mutta toisaalta, ellei mainittu yhteisen tekemisen ehto täyty, nähdään jatkuva puhelimen pälyily seurassa kuitenkin loukkaavana ja myös rikkovan kasvokkaisen vuorovaikutuksen sosiaalisia normeja ja ilmapiiriä (Schneider & Hitzfeld, 2019; Schrock, 2015). Makkonen-Craigin (2019) mukaan tapahtumalle on oma terminsä, *phubbing*, joka tulee sanoista phone + snubbing. Termillä tarkoitetaan puhelimen ääreen uppoutumista ja

loukkaavaa vetäytymistä kesken muun keskustelun.

Lopuksi

Useat nykyiset 3–5 -vuotiaat saavat tabletit ja jopa matkapuhelimet varhain ja he myös tottavat läheistensä matkapuhelimen käyttöön. Näin ollen heidän runsaskaan matkapuhelimen käytönsä ei välttämättä määriyty nykytapaan ongelmakäytöksi eikä sosiaalisia normeja rikkovaksi enää tulevaisuudessa.

Kartoituksemme vastaajat olivat nuoria aikuisia, omistaneet matkapuhelimen pitkään ja käyttivät sitä runsaasti ja monipuolisesti. Myös he olivat tottuneet sen läsnäoloon ja todennäköisesti siihenkin, että sen käyttö oli joissakin tilanteissa kuten oppitunneilla, konserteissa tai työpalaverissa säädeltyä. Voidaan näin ollen olettaa, että heidän matkapuhelinviestintänsä yleisesti saattoi olla hyvinkin tehokasta (Dougherty & Clarke, 2018). Näistä syistä voidaan ajatella, että kartoituksemme havainto riippuvuuden ja ongelmakäytön välisistä, mutta ei riippuvuuden ja viestinnällisen osaamisen välisistä yhteyksistä, olisi ymmärrettävä. Kuitenkin, jos tarkastellaan erityisesti addiktin vuorovaikutusosaamista siihen liittyvien tehokkuus- ja tarkoituksenmukaisuuskriteereiden avulla, saattaa syntyä uusia kysymyksiä. Molemmat kriteerit voivat toki täytyä kulloisenkin puhelinkontaktin kanssa, mutta mikäli vuorovaikutussuhteessa on addiktin ympärillä muita kanssaviestijöitä, saattaa kummankin kriteerin täyttymistodennäköisyys heikentyä suhteen samanaikaisuuden vuoksi. Näin on erityisesti silloin, mikäli sekä vuorovaikutusosaamisen käsitteen että itse vuorovaikutusosaamisen ajatellaan rakentuvan yksilön osaamisen ohella myös suhteen tasolla siinä vuorovaikutustilanteissa, jossa osapuolet kulloinkin ovat (ks. ko.

käsitteiden määrittelystä mm. Laajalahti, 2014; Worthington, 2018b).

Vaikka matkapuhelinvuorovaikutus on yleistynyt ja osaltaan uudelleenmääritellyt myös sosiaalisia normeja, niin addiktin ympärillä olevan kanssaviestijän tarkoituksenmukaista huomiointista kuitenkin kaivataan. Näyttää nimittäin myös kulttuurisesti siltä, että puhelimesta kiinni oleminen nähdään edelleen seurassa kielteisesti, loukkaavalle puhelimeen keskittymiselle on oma terminsä ja matkapuhelinvuorovaikutukselle on luotu erilaisia ohjeita ja etikettejä (Herrero, ym., 2017; Makkonen-Craig, 2019; Schneider & Hitzfeld, 2019; Vanden Abeele, 2016).

Sosiaalisilla normeilla säädelään sitä, mikä on tarkoituksenmukaista vuorovaikutusta ja viestintäkäyttäytymistä missäkin tilanteessa ja ympäristössä. Vuorovaikutusosaallistumisella ja keskusteluhuherkkyydellä tuotetaan sitä havaittavissa olevaa viestinnällistä osaamista, joilla näitä normeja määritellään ja niiden sisällä toimitaan. Kartoituksemme kuulunut reagoivuuksidimensio tosin näytti vain vuorovaikutusosaamisen käyttäytymisen puolen ja vuorovaikutusosaallistumisen tarkkaavaisuus- ja havainnointidimensioiden yhteys vuorovaikutusosaamisen affektiiviseen ja kognitiiviseen puoleen jäi auki. Joka tapauksessa, vaikka riippuvuudesta ei suoraan voikaan päätellä addiktin viestinnällistä osaamista, kertoo jo hänen addiktionsa aiheuttama ongelmakäyttö sosiaalisten normien rikkomisista ja itse addiktin vuorovaikutusosaamisen kehittämistarpeista.

Kirjallisuus

- Bayer, J., Campbell, S., & Ling, R. (2016). Connection cues: Activating the norms and habits of social connectedness. *Communication Theory*, 26, 128–149.
- Bianchi, A., & Phillips, J. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *CyberPsychology & Behavior*, 8, 39–51. <https://doi.org/10.1089/cpb.2005.8.39>
- Billieux, J. (2013). Problematic use of the mobile phone: A literature review and a pathways model. *Current Psychiatry Reviews*, 8, 299–307.
- Cegala, D. (1981). Interaction involvement: A cognitive dimension of communicative competence. *Communication Education*, 30, 109–121.
- Chesebro, J., & Martin, M. (2003). The relationship between conversational sensitivity, cognitive flexibility, verbal aggressiveness and indirect interpersonal aggressiveness. *Communication Research Reports*, 20, 143–150. <https://doi.org/10.1080/08824090309388810>
- Daly, J., Vangelisti, A., & Daughton, S. (1987). The nature and correlates of conversational sensitivity. *Human Communication Research*, 14, 167–102.
- Davidson, C. (2011). Seeking the green basilisk lizard: Acquiring digital literacy practices in the home. *Journal of Early Childhood Literacy*. <https://doi.org/10.1177/1468798411416788>
- De-Sola Gutiérrez, J., Rodríguez de Fonseca, F., & Rubio, G. (2016). Cell-phone addiction: A review. *Frontiers in Psychiatry*, 7, 75. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2016.00175>
- Dougherty, I., & Clarke, A. (2018). Wired for innovation: Valuing the unique innovation abilities of emerging adults. *Emerging Adulthood*, 6, 358–365.
- Duke, E., & Montag, C. (2017). Smartphone addiction, daily interruptions and self-reported productivity. *Addictive Behaviors Reports*, 6, 90–95.
- Dwyer, R., Kushlev, K., & Dunn, E. (2018). Smartphone use undermines enjoyment of face-to-face social interactions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 78, 233–239.
- Hargie, O. (2017). *Skilled interpersonal communication. Research, theory and practice*. New York, NY: Routledge.
- Herrero, J., Uruena, A., Torres, H., & Torres, A. (2017). Socially connected but still isolated: Smartphone addiction decreases social support over time. *Social Science Computer Review*, 37(1), 73–88. <https://doi.org/10.1177/0894439317742611>
- Hosman, L. (1991). The relationships among need for privacy, loneliness, conversational sensitivity, and interpersonal communication motives. *Communication Reports*, 4, 73–80. <https://doi.org/10.1080/08934219109367527>
- Klimmt, C., Hefner, D., Reinecke, L., Rieger, D., & Vorderer, P. (2018). The permanently online and permanently connected mind: Mapping the cognitive structures behind mobile Internet use. Teoksessa P. Vorderer, D. Hefner, L. Reinecke, & C. Klimmt (toim.), *Permanently online, permanently connected: Living and communicating in a POPC world* (s. 18–28). New York, NY: Routledge.
- Kuznekoff, J., & Titsworth, S. (2013). The Impact of mobile phone usage on student learning. *Communication Education*, 62(3), 233–252.
- Kuznekoff, J., Munz, S., & Titsworth, S. (2015). Mobile phones in the classroom: Examining the effects of texting, Twitter, and message content on student learning. *Communication Education*, 64(3), 344–365.
- Laajalahti, A. (2014). *Vuorovaikutusosaaminen ja sen kehittyminen tutkijoiden työssä*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Humanities 225.
- Leung, L. (2007). *Leisure boredom, sensation seeking, self-esteem, addiction symptoms and patterns of mobile phone use*. Esitelmä the International Communication Associationin konferenssissa, San Francisco, CA.
- Ling, R. (2012). *Taken for grantedness: The embedding of mobile communication into society*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Ling, R., & McEwen, R. (2010). Mobile communication and ethics: Implications of everyday actions on social order. *Etikk i praksis—Nordic Journal of Applied Ethics - Special issue on mobile/ubiquitous computing, Norway*, 4(2). (luettu 25.4.2018) <http://individual.utoronto.ca/rmcewen/publications.html>
- Makkonen-Craig, H. (2019). Kysyttyä. *Kielikello 4*. (luettu 20.5.2020) <https://www.kielikello.fi/-/fubaus-eli-loukkaava-somen-palyily>
- Mantere, E., & Raudaskoski, S. (2015). Kun matkapuhelin vie vanhemman huomion. Teoksessa E. Mantere & S. Raudaskoski, *Media lapsiperheessä* (s. 205–226). Tampere: Vastapaino.

- Martinotti, G., Vilella, C., Di Thiene, M., Di Nicola, M., & Bria, P. (2011). Problematic mobile phone use in adolescence: a cross-sectional study. *Journal of Public Health, 19*(6), 545–551.
- Misra, S., Cheng, L., Genevie, J. & Yuan, M. (2016). The iPhone effect: The quality of in-person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior, 48*, 275–298. <https://doi.org/10.1177/0013916514539755>
- Nguyen, D., & Fussell, S. (2016). Effects of conversational involvement cues on understanding and emotions in instant messaging conversations. *Journal of Language & Social Psychology, 35*(1), 28–55. <https://doi.org/10.1177/0261927X15571538>
- Pan, W., Feng, B., & Wingate, V.S. (2017). What you say is what you get: How self-disclosure in support seeking affects language use in support provision in online support forums. *Journal of Language and Social Psychology, 37*(1), 3–27. <https://doi.org/10.1177/0261927X17706983>
- Petronio, S. (2009). Privacy management theory. Teoksessa S. W. Littlejohn & K. A. Foss (toim.), *Encyclopedia of communication theory* (s. 797–799). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Schneider, F., & Hitzfeld, S. (2019). I ought to put down that phone but i phub nevertheless: Examining the predictors of phubbing behavior. *Social Science Computer Review. https://doi.org/10.1177/0894439319882365*
- Schrock, A. (2015). Communicative affordances of mobile media: portability, availability, locatability and multimodality. *International Journal of Communication, 9*(18), 1229–1246.
- Shoukat, S. (2019). Cell phone addiction and psychological and physiological health in adolescents. *EXCLI journal, 18*, 47–50.
- Shoul, S., & Lev-On, A. (2020). Smartphones, text messages, and political participation. *Mobile, Media and Communication, 8*(1), 62–82. <https://doi.org/10.1177/2050157918822143>
- Sun, S., Hullman, G., & Wang, Y. (2011). Communicating in the multichannel age: Interpersonal communication motivation, interaction involvement and channel affinity. *Journal of Media and Communication Studies, 3*, 7–15.
- Sundar, S., Dou, X., & Lee, S., (2013). Communicating in a Ubicomp world: Interaction rules for guiding design of mobile interfaces. *INTERACT, 730–747. https://doi.org/10.1007/978.3.642.40480.1.51*
- Umphrey, L. R., Wickersham, J. A., & Sherblom, J. C. (2008). Student perceptions of the instructor's relational characteristics, the classroom communication experience, and the interaction involvement in face-to-face versus video conference instruction. *Communication Research Reports, 25* (2), 102–114.
- Vanden Abeele, M. (2016). Mobile youth culture: A conceptual development. *Mobile Media & Communication, 4*(1), 85–101.
- Worthington, D.L. a. (2018). Conversational Sensitivity Scale. Teoksessa D. L. Worthington, & G. D. Bodie (toim.), *Sourcebook of Listening Research: Methodology and Measures* (s. 232–238). Malden, MA, USA: Wiley Blackwell.
- Worthington, D.L. b. (2018). Interaction Involvement Scale. Teoksessa D. L. Worthington, & G. D. Bodie (toim.), *Sourcebook of Listening Research: Methodology and Measures* (s. 319–326). Malden, MA, USA: Wiley Blackwell.
- Worthington, D. L., Keaton, S., Imhof, M., & Välikoski, T-R. (2016). The Influence of individual noise sensitivity on mobile phone attitudes and behavior. *Mobile, Media and Communication, 4*(1), 3–18.